

Clubcompetities

Door Ruud Ruijg

September 2003

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Definities	4
3. Parencompetities.....	5
3.1 Uitgangspunten.	5
3.2 Vorm.	5
3.3 Reglement.	6
3.4 Aandachtspunten organisatie.	12
3.5 Uitrekenen.	14
3.6 Toekomst.....	15
4. Viertallencompetitie	17
5. Butlercompetitie.	19
6. Clubseizoen.	20

1. Inleiding

Het is bijna 20 jaar geleden dat de eerste NBB-publicatie over clubcompetities in de vorm van een korte artikelreeks in de WEKO-WIJZER verscheen. In 1991 werden de artikelen met enkele andere verwante onderwerpen gebundeld in een WEKO-WIJZER Special. De Roadshow, startend november 1998, was aanleiding voor een herziene uitgave. Vragen uit de tussenliggende jaren werden beantwoord en nieuwe WEKO-inzichten belicht.

Ruim 1000 bezoekers van de eerste reeks Roadshows luisterden naar het onderdeel 'Clubcompetities'. Dat leverde weer nieuwe vragen op. Deze vragen plus de Roadshow in 2002-2003 overtuigden het bondsbureau en mij dat het weer tijd is voor een herziene en uitgebreide editie. Er is meer aandacht aan viertallen besteed en een beschouwing over methodes van uitslagberekening is toegevoegd.

Bij de NBB zijn meer dan 1000 verenigingen aangesloten. Deze variëren in speelsterkte, in aantal leden en in clubstijl. Niet alle adviezen kunnen door alle clubs opgevolgd worden. Een club met een klein aantal leden zal minder mogelijkheden hebben in de keuze van het aantal paren per speelgroep. Het is onmogelijk om in een club met 52 leden (26 paren) in twee groepen van minimaal 14 paren te spelen. Maar vooral de clubstijl is bepalend voor een beleid en dus het opvolgen van een advies.

N.B. WEKO betekent wedstrijdcommissie. Het bondsbestuur heeft de verantwoordelijkheid voor alle zaken betreffende de bondscompetities, bondswedstrijden en opleiding tot CLA, CLB en WL aan deze commissie gedelegeerd. De uitvoering ligt bij het bondsbureau.

2. Definities

Om misverstanden te voorkomen moeten we dezelfde taal spreken, d.w.z. dezelfde betekenis toekennen aan gebruikte woorden. Daarom beginnen we, zoals bij en gebaseerd op de Spelregels, de definitie van enkele sleutelwoorden vast te leggen.

Clubseizoen.

Alle speelavonden gedurende een kalenderjaar. Bij de meeste clubs loopt het seizoen van september tot september.

(Paren)competitie.

Een reeks van wedstrijden, waarna een eindstand opgemaakt wordt. Deze eindstand is bepalend voor een nieuwe groepsindeling. Er zullen gewoonlijk meerdere competities per seizoen verspeeld worden.

Wedstrijd.

Een speelperiode waarna een uitslag opgemaakt wordt. Binnen het clubgebeuren gewoonlijk een speelavond. Er worden meerdere wedstrijden binnen een competitie verspeeld.

Ronde.

Een deel van een wedstrijd, waarin spelers niet van plaats wisselen.

3. Parencompetities

3.1 Uitgangspunten.

Clubs zijn autonoom om zelf de inhoud van het jaarprogramma, de clubavond en de vorm van de clubcompetitie te bepalen. De NBB geeft slechts advies. Voor vrijwel alle clubs vormt de parencompetitie de hoofdmoot van het clubseizoen.

Het programma van een clubseizoen, behoort gezamenlijk bepaald te worden door de leiding (het bestuur) en de deelnemers (de overige leden). Het clubbestuur en vooral de clubwedstrijdleader zijn bepalend voor de kwaliteit van de uitvoering. Hoeveel tijd kunnen en willen zij aan de club besteden, welke kennis en ervaring hebben zij?

De samenstelling van de club, alle leden, is bepalend voor de clubmentaliteit en de clubstijl. Wat op de ene club kan, zelfs vanzelfsprekend is, is op een andere club niet toegestaan. Zo zal in de praktijk de clubstijl bepalend, mogelijk beperkend zijn, voor de gekozen invallerbepaling en de hoogte van arbitrale scores voor afwezige paren. Het fenomeen clubstijl geeft richting aan de bepalingen waaronder een competitie georganiseerd en verspeeld gaat worden.

Algemene vragen die opgeworpen kunnen worden zijn:

1. Moet de eindstand (van het seizoen) in overeenstemming zijn met de werkelijke speelsterkte van de paren?
2. Moet trouwe opkomst beloond worden?
3. Moeten zwakkere paren bevoordeeld worden boven sterkere paren?

Mijn antwoorden zijn:

1. De eindstand moet een zo goed mogelijk beeld geven van de sterkte van de deelnemende paren.
2. Er dient een redelijke compensatie (= arbitrale score) toegekend te worden bij gemeld verzuim.
3. "Neen", geen handicap invoeren.

3.2 Vorm.

De eerste vraag is:

Hoeveel parencompetities verspelen in één clubseizoen?

Het antwoord komt als volgt tot stand:

1. Hoeveel avonden hebben we beschikbaar?
2. Uit hoeveel avonden bestaat één competitie?
3. Het antwoord op eerste vraag delen door het antwoord op tweede vraag.

Het antwoord op vraag 1 is clubafhankelijk. Hoe korter het seizoen, hoe minder wedstrijden. Hoe meer andere evenementen, hoe minder avonden er voor de parencompetitie beschikbaar zijn.

Het antwoord op vraag 2 is minimaal vijf en maximaal zeven avonden.

Mijn voorkeur gaat uit naar *vijf avonden*. Dit is een minimum om per competitie een representatieve eindstand te verkrijgen waarbij tevens een maximum aan competities per seizoen gespeeld kan worden.

Het is geen noodzaak dat feestdagen per definitie een competitie afsluiten. Een competitie kan plaats vinden op drie avonden voor de Kerstdagen en op twee in het volgend kalenderjaar. Wel moet, dit is belangrijk, door het opvullen met andere evenementen bereikt worden dat alle competities een gelijk aantal avonden beslaan.

3.3 Reglement.

We hebben een clubcompetitiereglement nodig en de clubleden moeten op de hoogte kunnen zijn van de afspraken op de club. Ieder lid moet in het bezit gesteld worden van het reglement. Denk er aan om nieuwe leden een exemplaar te geven. Veranderingen dienen via wijzigingsblad, clubblad of prikbord bekend gemaakt te worden. Let op dat iedereen bereikt wordt, zeker bij gebruik van het prikbord. Hoe meer de regels bekend (kunnen) zijn, hoe minder problemen bij de toepassing ervan.

3.3.1 Artikelen betreffende de vorm.

Wat moet er geregeld worden? Dat zijn drie zaken:

1. Het aantal wedstrijden per competitie.
2. De grootte van de groepen.
3. De promotie- en degradatieregeling.

1. Uit hoeveel avonden bestaat één competitie?

Het antwoord is reeds gegeven: *5 avonden*.

- Er is een goede doorstroming mogelijk, 6 à 7 competities per seizoen.
- De invloed van afmelden is acceptabel.
- Bij meer wedstrijden zal de stand dusdanig consolideren dat er per volgende wedstrijd niets of weinig verandert.

2. Uit hoeveel paren bestaat een speelgroep organiek?

Minimaal 14 paren, maximaal 18 paren. Bepalende factoren:

- De grootte van de club, het aantal deelnemende paren. Met 83 leden, die 40 partnerships vormen is het beter te kiezen voor 2 groepen van 20 paren dan voor 2 groepen van 14 plus 1 van 12 paren.

- Het opkomstpercentage in combinatie met de regel “invallers zijn niet verplicht”. Voor een redelijke uitslagberekening is het gewenst dat er minimaal 12 paren per groep spelen, top = 10.
- Alle groepen een (ongeveer) gelijk aantal paren. Geen piramide, het aantal leden per speelavond van vrijwel alle clubs is te klein.

Voorkeur: *16 paren.*

3. Promotie- en degradatieregeling.

Een kwart van het aantal paren promoveert en een kwart degradeert:

4 paren per groep.

Dit aantal houdt de competitie levendig.

In de praktijk zullen sommige clubs hiervan (naar beneden) afwijken om de volgende redenen:

- De club is te klein.
 - De speelsterkte loopt sterk uiteen.
 - De leden willen niet in een hogere groep spelen.
- Het is een goede zaak om in het reglement vast te leggen dat promotie een verplichting is. Men kan het recht niet overdragen aan een lager geëindigd paar.

Er kunnen voorwaarden gesteld worden aan het recht op promotie, b.v.

- Beide spelers moeten minimaal de helft van het aantal wedstrijden gespeeld hebben.

Het aantal te promoveren en te degraderen paren per groep moet vastgesteld (en bekend gemaakt) zijn voor aanvang van een competitie. Het mag niet afhankelijk zijn van toevallige omstandigheden, zoals de komst van een nieuw paar of het vormen van nieuwe combinaties. De organieke grootte (het aantal paren) per groep wordt weer bereikt door extra promotie/degradatie of minder promotie/degradatie na afloop van de volgende competitie. Dit wordt eveneens bekend gemaakt voor de start van deze competitie.

3.3.2 Invallerbepalingen

Een paar moet bij verhindering tijdig afmelden. De procedure, hoe af te melden en indien van toepassing hoe invallers te melden, dient geregeld en bekend te zijn. Samenvattend: bij wie, hoe en wanneer. Meestal zal dit telefonisch of per e-mail voor een bepaald tijdstip bij de wedstrijdleider zijn. Een handig hulpmiddel is een absentielijst op de

wedstrijdtafel. Spelers kunnen op de clubavond schriftelijk melden welke data zij verhinderd zijn. Het spaart telefoontjes uit en voorkomt het vergeten hiervan. Mondelinge meldingen richting wedstrijdleider na afloop van een clubavond, aan de bar of tijdens het opruimen, kunnen gemakkelijk verloren gaan en moeten niet geaccepteerd worden.

De clubstijl is bepalend of een paar voor een vervangend paar moet/mag zorgen of dat er voor die wedstrijd een arbitrale score toegekend wordt. Hetzelfde geldt als het één speler van een paar betreft.

Als er een vervangend paar of één vervangende speler speelt, verplicht of vrijwillig, is de logische consequentie dat de behaalde score zonder aanpassing telt. De eis dat een paar een minimaal aantal malen in de opgegeven samenstelling gespeeld moet hebben om voor handhaving in aanmerking te komen is ongewenst. Artikel 39 van het Competitie Reglement kan gebruikt worden als richtlijn voor invallen. Het fenomeen 'kennelijke versterking' wordt hier genoemd. Ik ben voorstander van een soepele benadering.

Er moet ook bepaald zijn in welke groep de gelegenheidscombinatie speelt. In de meeste gevallen is dat eenvoudig. Bij een vervangend paar en bij een paar met als invaller een speler van buiten de club of een 'losse' speler wordt in de groep van het oorspronkelijke paar gespeeld. In het geval van twee eigen spelers die met hun vaste partner in verschillende groepen spelen heeft de groep van de hoogst geklasseerde speler de voorkeur. Compensatie hoeft niet gegeven te worden, ook in het geval van een invaller van buiten kan er een kennelijke verzwakking van het paar zijn.

Om spelers aan te moedigen om als hun partner verhinderd is toch naar de clubavond te komen kennen veel clubs een 'garantieregeling'. De toe te kennen score aan het gelegenheidspaar wordt binnen de marge 45% - 55% gehouden. Een paar dat lager dan 45% of hoger dan 55% scoort krijgt 45%, respectievelijk 55%. Een verfijning is dat het paar voor de wedstrijd zelf kan kiezen om hier wel of niet gebruik van te willen maken.

Als de club flexibel is, en dat komt gelukkig steeds meer voor, hoeft er geen invallend paar of speler gezocht te worden. Het paar verzuimt en de speelgroep bestaat die wedstrijd uit minder paren. Dit is een argument om de organieke grootte van een speelgroep niet te klein te nemen. Verzuim kan een speelgroep van 16 paren soms tot 14 of 12 paren verkleinen.

Deze flexibiliteit roept een vraag op. Hoe wordt de arbitrale score bepaald van het paar dat verzuimt en waarvoor geen invallend paar speelt?

Houd het eenvoudig en redelijk. Geen moeilijke formules, maar een score in overeenstemming met de prestaties van het paar. D.w.z. een percentage toekennen dat een eenvoudig verband heeft met de overige scores van dit paar in deze competitie, in het verleden en in de toekomst. In volgorde kunnen hierbij een drietal begrenzings toegepast worden. De arbitrale score is:

- Maximaal de gemiddelde score van dit paar, verleden en toekomst.
- Een vaste aftrek van b.v. 2%.
- Een maximale score, b.v. 55%.

Waren we het eens over de stelling dat de eindstand in overeenstemming moet zijn met de werkelijke prestaties van de paren? De volgende vraag is: "Gelden de genoemde begrenzings ook bij twee maal verzuimen in één competitie?" Het uitgangspunt wel, echter de aftrek kan vergroot worden en de maximale score verlaagd. De aftrek wordt dan bij de tweede maal verzuimen b.v. 4% en de maximale score b.v. 50%. Het tweede lijkt minder nodig dan het eerste.

Veel clubs volgen een strengere benadering dan wenselijk geacht. Zij bepalen de arbitrale score erg eenvoudig. Er wordt geen rekening gehouden met de overige scores van dit paar in deze competitie. Argumenten zijn dikwijls: "Het aantal gespeelde wedstrijden is te klein om er veel waarde aan te hechten" en "Paren die goed staan blijven (de laatste avond) weg". Er wordt een vast percentage toegekend. Afhankelijk van de club(on)vriendelijkheid zal dit tussen 45 en 50 % liggen.

Deze strengere benadering geldt zeker, zoals blijkt uit het artikel 'enquête clubavond' in BRIDGE van september 1994, als een paar een competitie wil overslaan. De WEKO had er geen problemen mee om het paar de volgende competitie weer in dezelfde groep in te delen. De meeste clubs waren destijds voor automatische degradatie. Zijn de tijden veranderd? Ja, tijdens de sessies van de Roadshow bleek er begrip te zijn voor de vakantiegangers en langdurige zieken.

3.3.3 Nieuwe combinaties.

Deze kunnen elk moment gevormd worden. Voor het reglement kan er onderscheid zijn tussen:

- Bij de start van het seizoen.
- Tussen twee competities in.
- Gedurende een competitie.

Er kan verschil in benadering zijn voor:

- Twee clubleden.
- Clublid plus nieuw clublid.

- Nieuw clubpaar.

Theoretisch dus 9 situaties te regelen. Houd het eenvoudig.

Bij de start van het seizoen kan er, bij een flexibele groepsgrootte, altijd en overal naar redelijkheid ingedeeld worden. Redelijkheid betekent: “Laat het paar spelen in de groep waar het qua speelsterkte thuis hoort”. Voor clubleden kan dit gerelateerd zijn aan hun plaats voor de splitsing. Het meesterpuntsaldo is geen goede graadmeter voor de speelsterkte. De pas ingevoerde NBB-rating zal m.i. zijn waarde wel gaan bewijzen. Voor clubs met een sterk verloop, vooral als het nieuwe leden betreft, is een plaatsingscompetitie aan te raden.

Ook voor de situatie tussen twee competities in staat dezelfde redelijkheid voorop.

Gedurende een competitie is lastiger. De beste oplossing, zeker naar de overige leden toe, is het paar laten wachten tot de start van de volgende competitie. Dat zal geen bezwaar zijn bij competities van vijf avonden. Ook kan de combinatie, als het één of twee clubleden betreft, als een invallerpaar gezien worden.

Eigenlijk niet zo ingewikkeld, als we geen onnatuurlijke rechtvaardigheid nastreven.

3.3.4 Andere artikelen.

Wat moet er nog meer in een clubcompetitiereglement staan?

Uiteraard spelen we volgens de Spelregels voor wedstrijdbridge en de aanvullende bepalingen van de NBB, zoals het wedstrijdreglement (WR). Maar er moet meer geregeld worden. Dat gebeurt in de aanvullende bepalingen, zoals ook bij districts- en bondscompetities. De volgende opsomming kan gemaakt worden:

1. Hoe laat start de eerste ronde van de speelavond. Straffen voor te laat komen? Opvallend is dat de betreffende artikelen in het WR (art. 18, 22 en 26.1) door artikel 2.2 voor clubs buiten werking gesteld kunnen worden.
2. Speeltempo. Straffen voor te langzaam spelen.? Ook hier zijn de clubs door artikel 2.2 van het WR geheel autonoom. Een spel waarop de bieding begonnen is moet uitgespeeld worden, er mag geen arbitrale score gegeven worden. Wees terughoudend met het annuleren van een spel aan een tafel bij langzaam spelen.
3. Hoewel artikel 6 van het WR dit al geregeld heeft (wie heeft dat boekje met reglementen?) is de zinsnede “Systeemkaarten zijn

- verplicht" aanbevelingswaardig. Vooral paren die meerdere conventies met keuzemogelijkheden vergelijkbaar met de multi 2♦ hanteren moeten een adequate systeemkaart gebruiken. Kopie van de systeemkaarten op de club aanwezig?
4. Het gebruik van bidding-boxes is verplicht. Bestaan er anno 2003 nog clubs die zonder spelen? Leuk om een wedstrijdleider (een CLA weet het ook) de regels over het hanteren ervan uit de doeken te doen in het clubblad.
 5. Stop-waarschuwing van toepassing verklaren in overeenstemming met art 10 van het WR.
 6. Alerteren. Verklaar de actuele alerterregeling van de NBB, door de WEKO vastgesteld, van toepassing.
 7. Biedsystemen. Typisch een clubstijl aangelegenheid. 'Hoogst Ongebruikelijke Systemen' en 'Bruine conventies' kunnen in sommige (lage) groepen verboden worden. Zeker bij clubs waar de hoogste groep minimaal het niveau van districtshoofdklasse heeft is het advies om daar 'Bruine conventies' toe te staan. Duidelijke uitleg op systeemkaart.
 8. Rookregeling. Voor niet-roken clubs een eenvoudige zaak.
 9. Keuze van het speelschema. Dit staat eigenlijk los van welke invulling van de competitie ook gekozen wordt. Het streven om zoveel mogelijk tegenstanders per avond te ontmoeten is internationaal 'in', dus 2 spellen per ronde. 4 Spellen per ronde geeft een veel rustiger verloop van de avond. Is het compromis van 3 spellen per ronde dan ideaal?
 10. Wat te doen bij twee stilzittafels? Leden komen om te spelen, dus of één van de twee paren naar de andere groep verhuizen of elke ronde de twee stilzittende paren (combitafel) tegen elkaar laten spelen. Voorwaarde is dan dat in beide groepen hetzelfde aantal spellen per ronde gespeeld wordt i.v.m. gelijktijdig wisselen. Welke oplossing U ook kiest, U krijgt commentaar.
Bij de eerste oplossing moet geregeld worden welke groep aangevuld wordt en veelal wordt een creatieve compensatieregeling bedacht voor het paar dat (meestal) in een hogere groep moet spelen.
Bij de tweede oplossing moet, indien de extra spelgroep een kleiner aantal maal gespeeld wordt, de score in mp's herleid worden (Neuberg) naar de top in de eigen groep. N.B. laat de paren uit de ene groep consequent NZ en de anderen dus OW spelen.
 11. Het gewogen gemiddelde; toepassen of niet toepassen? Een moeilijk onderwerp uit de CLB-cursus en in de praktijk weinig gebruikt. De achtergrond is dat een competitie-avond waar 28 spel gespeeld zijn zwaarder moet wegen dan een avond waar een paar

- door een stilzit 24 spellen speelt. De standaard uitrekenprogramma's, die de competitiestand bijhouden, kennen dit algoritme. Soms tot verrassing van de wedstrijdleider.
12. Als U de formule van Neuberg niet wil toepassen moet dat vastgelegd zijn in het reglement. De standaard uitrekenprogramma's doen het al jaren voor U.
 13. Protesten tegen de gepubliceerde uitslag. De Spelregels zijn hier duidelijk in, gewoon artikel 79C toepassen.
 14. Protest tegen een arbitrale beslissing. Spelers moeten in protest kunnen gaan tegen een arbitrale beslissing. Artikel 88 wijst de WL op zijn plicht om de spelers in van toepassing zijnde gevallen op dit recht te wijzen. Artikel 92 en 93 vertellen hoe het verder gaat. Heeft Uw club een protestcomité (PC)? Nee, dat is op clubniveau voor ruim 90% van de clubs niet haalbaar. Bijna altijd is de wedstrijdleider de beste kenner, soms de enige. Het heeft geen zin een club-PC te hebben met minder kennis van zaken dan de WL. Het is aan te bevelen om met b.v. 5 à 7 clubs een comité te vormen. Een selectie van drie WL's behandelt dan (op korte termijn) een protest uit een andere club.

3.4 Aandachtspunten organisatie.

3.4.1 Start van het seizoen.

Hoe beginnen we het seizoen?

Globaal zijn er twee mogelijkheden:

1. Voorafgaand aan de clubcompetitie wordt een plaatsingscompetitie verspeeld.
Vijf speelavonden is een redelijk aantal. De eerste zitting van deze competitie wordt door loting ingedeeld. De indeling op de tweede avond gebeurt bij voorkeur dusdanig dat de groepen van gelijke sterkte zijn. De meest objectieve manier is het 'heen-en-weer' indelen. Uitgangspunt is de totaalstand, alle paren uit alle groepen volgens percentage rangschikken. Bij b.v. drie groepen, wordt nr 1 paar 1 in groep A, nr 2 is paarnummer 1 in groep B en nr 3 wordt paar C1. Nu komt de truc. Nr 4 wordt paar 2 in groep C, nr 5 wordt paar 2 in groep B, enz. Steeds heen en weer. Hoe stabiel het ledenbestand is hoe minder behoefte er zal zijn aan een plaatsingscompetitie
2. De indeling van de eerste competitie is gebaseerd op de eindstand van de laatste competitie van het voorafgaande seizoen. De paragraaf 'Nieuwe combinaties' verdient dan veel aandacht. Of: De indeling van de eerste competitie is gebaseerd op het

algemeen klassement van het voorgaande seizoen. Zie de paragraaf 'Clubkampioen'.

Wel aan het eind van het seizoen bekend maken hoe het volgende seizoen gestart gaat worden.

3.4.2 Paarnummers toekennen.

Het is prettiger en 'eerlijker' om de andere paren een min of meer gelijk aantal malen te ontmoeten. Vrijwel altijd wordt een (draaiend) onvolledig schema gebruikt, b.v. 7 ronden van 4 spel in een groep van 14 paren. De slechtste methode is om de stand van de competitie als basis voor de nummering te gebruiken. De uitslag van de vorige week gebruiken is een betere methode.

Er kan echter meer aandacht aan besteed worden, puzzelen dus. In diverse WEKO-wijzers is er over geschreven, zie de bijlagen.

3.4.3 Clubkampioen.

Hoe bepalen we de jaarlijkse clubkampioen van de parencompetitie? De kern van het probleem is: "Hoe vergelijken we de prestaties in de verschillende groepen met elkaar?" Het meest beproefde middel is de plaatspunctentelling. Een plaats in een groep (aan het eind van een competitie) levert een aantal plaatspunten op. Logischerwijze, hoe hoger de groep, hoe meer punten; hoe hoger de behaalde plaats des te meer punten. Als een paar een competitie overslaat, krijgt het paar zijn gemiddeld aantal plaatspunten uit de overige competities. Over de tabel valt eindeloos te redetwisten. Hier de tabel uit de WEKO-wijzer special 1991, uitgebreid tot 16 paren en drie groepen.

Rang	A	B	C
1	100	74	55
2	90	67	50
3	80	59	44
4	70	52	38
5	60	44	31
6	50	37	27
7	45	33	24
8	40	29	21
9	35	26	19
10	30	22	16
11	25	18	13
12	20	14	9
13	15	11	7
14	10	7	5
15	5	3	2
16	0	0	0

Een alternatief is de percentages van de paren in de hoogste groep per paar bij elkaar op te tellen en hiervan weer het gemiddelde te bepalen. Deze methode komt het meest overeen met de gebruikelijke uitslagberekening. Een voorwaarde is wel dat een paar een minimaal aantal keren in deze samenstelling in de hoogste groep gespeeld moet hebben. De helft van het aantal competitiewedstrijden lijkt me een redelijk aantal. Een nadeel is dat we slechts een beperkte ranglijst krijgen en niet weten wie twintigste geworden zijn.

3.5 Uitrekenen.

Paarwedstrijden worden uitgerekend op basis van matchpunten (mp's) zoals vastgelegd in artikel 78A van de Spelregels 1997. Dat is CLA-stof en we gaan niet verder in op het algoritme, maar wel op de methode. De oudste methode is dat de spelers achter hun paarnummer het contract met resultaat en score op een reizende scorekaart invullen. Na afloop van de wedstrijd rekent de wedstrijdleiding de scores om naar mp's, zoals beschreven in het CLA boek. De benodigde tijd hiervoor varieert nogal per medewerker. Voor de clubcompetitie is het handig dat per groep één of twee rekenaars aangesteld worden om toch op de speelavond nog een voorlopige uitslag te kunnen presenteren. De wedstrijdleider controleert de uitslag in de loop van de week en de volgende clubavond wordt de definitieve uitslag met scorekaartjes ter

inzage gelegd. Na de start van de eerste ronde is de vorige uitslag definitief.

Veel clubs en wedstrijdleaders hebben tegenwoordig de beschikking over een PC met printer. Er zijn diverse uitrekenprogramma's in de handel en veel leden hebben een eigen programma geschreven. Bij een club met drie groepen zal de resultaatverwerking niet veel sneller zijn dan met handmatig rekenen. Bij handmatig rekenen wordt er parallel aan de drie groepen gewerkt, bij het gebruik van één PC zullen de resultaten na elkaar ingebracht moeten worden. Sommige clubs rekenen op de clubavond de laagste groep met de PC uit en de hoogste groep wordt door vrijwilligers met de hand gedaan. Ook in dit geval is de uitslag voorlopig. De wedstrijdleader zal thuis de uitslag controleren.

Ten tijde van de eerste roadshow, 1998 -1999, kwam er een doorbraak van de scanmethode. I.p.v. invullen op een scorekaart worden dezelfde gegevens op speciale scankaarten aangestreept. Per tafel wordt na elke ronde door de noordspeler de kaart in een lezer gestopt. De gegevens worden in een aangesloten PC opgeslagen. Onmogelijkheden en slordigheden worden door het programma gesignaleerd. Na afloop van de wedstrijd start de wedstrijdleader het uitrekenprogramma en er is een uitslag. Het grote voordeel t.o.v. scores inbrengen in een PC is de tijdwinst. Een nadeel is de afhankelijkheid van de kwaliteit van scanner, scanformulieren en de discipline van de leden.

Rond de Olympiade in 2000 kwam de opmars van de 'kastjes'. Op elke speeltafel staat een elektronisch kastje. De wedstrijdleader moet van tevoren het schema met behulp van een PC inbrengen. Na afloop van elk spel wordt de standaard informatie, spelnummer, paarnummer van de leider, contract en resultaat in het kastje getoetst. Na afloop van het laatste spel in de laatste ronde brengt de noordspeler het kastje naar de WL-tafel en wordt het met de PC verbonden (6 seconden). De gegevens worden in de PC geladen. Analooq aan intoetsen en scannen zorgt een uitrekenprogramma voor een uitslag. In mijn optiek is dit de meest vriendelijke manier van uitslagberekening.

3.6 Toekomst.

Hoe een parencompetitie op de club te verspelen is houdt mij, als ex-lid van de WEKO en als ex-redacteur WEKO-wijzer, al twintig jaar bezig. Vanaf het begin zijn mijn twee favoriete stellingen:

- Schaf de regel "verplicht voor invallers zorgen" af.
- Ken bij gemeld verzuim een arbitrale score toe die een redelijke relatie heeft met de getoonde speelsterkte van dit paar.

Bij mijn eerste voordracht eind jaren tachtig over dit onderwerp vond ik geen bijval voor mijn ideeën. Ik heb me nu heel voorzichtig uitgedrukt. Tijdens de eerste serie roadshows was dat geheel anders. De clubs kunnen aardig uit de voeten met de adviezen.

Zelfs een competitie overslaan is intussen al op veel clubs geaccepteerd. Misschien moeten we weer een stap verder gaan. De maatschappij wil minder regeltjes. Bridgeclubs hebben weinig aantrekkingskracht in de leeftijdsklasse 25 – 45 jaar. Amper 5% van het ledental zit in deze leeftijdsgroep.

Zowel het aantal café-drives als de deelname eraan overtreffen de cijfers van de geroemde parentoernooien uit de zestiger en zeventiger jaren.

De deelname aan competities loopt al meer dan 15 jaar terug. Moet het product clubavond veranderen?

Fictie of werkelijkheid:

De leden persoonlijk de keuze geven hoe de avond te vullen? Op een clubavond met vijftig paren speelt een gedeelte een parenwedstrijd en anderen spelen viertallen of Butler?

Minder degradatie, de ranking is t.z.t. de leidraad om groepen te vormen.

De uitslag, de stand is van geen belang.

Elke week promotie en degradatie. Dat mixt lekker. Wij komen niet bij elkaar om te bridgen, maar wij bridgen om bij elkaar te komen.

Of ????

4. Viertallencompetitie

Ondanks dat de uitslag van een viertallenwedstrijd een zuiverder beeld geeft van de speelsterkte dan de uitslag van een parenwedstrijd is deze wedstrijdvorm niet populair op de doorsnee Nederlandse bridgeclub. Misschien is dit feit ook wel één van de redenen van deze aversie. Toch zullen we een poging wagen om de viertallencompetitie uit het vergeethoekje te halen. We gaan ervan uit dat de viertallencompetitie jaarlijks een éénmalige afwisseling is voor de parencompetitie. Er zijn geen promotie- en degradatie-perikelen. Hoe zetten we de competitie op en hoe regelen we afwezigheid?

Laat de spelers zelf de viertallen vormen. De wedstrijdleiding moet er alles aan doen om een even aantal teams mee te laten spelen.

Het verdient sterke voorkeur om de competitie volgens de Swiss-indeling te verspelen. De indeling van de eerste ronde wordt geloot. De indeling van de tweede ronde is gebaseerd op de stand na de eerste ronde; het hoogste team speelt tegen nummer twee, nummer drie tegen vier, enz. Er is één restrictie, men ontmoet een ander team maar één maal. Als bijvoorbeeld nummer zeven in de stand reeds tegen nummer acht gespeeld heeft moet er geschoven worden; zeven tegen negen en acht tegen tien. Om de kans op deze complicaties klein te houden is er de richtlijn om 'slechts' 30 à 50% van de teams te ontmoeten. Ideaal is om er vier speelavonden aan te besteden en elke avond twee wedstrijden te spelen. Dat betekent dat in clubs met minder dan 25 teams aangeraden wordt om in één groep te spelen. Grotere clubs, 26 of meer teams kunnen overwegen in twee groepen te spelen, eventueel met als consequentie slechts drie speelavonden. Ook voor clubs met minder dan 15 teams is drie avonden voldoende.

Er zijn twee probleempjes die opgelost moeten worden, de score voor afwezige teams en de aanwezigheid van een oneven aantal teams. Afwezige teams krijgen als arbitrale score het eigen gemiddelde met een maximum van 12 VP's. Als alternatief (voorkeur) kan een invallend team van ongeveer gelijke kracht geaccepteerd worden. In dat geval zal de behaalde score kunnen gelden. Onderdeel van het reglement! Indien er een oneven aantal teams aanwezig is laten we drie teams een driehoekswedstrijd spelen. Ook hier geldt de regel: elkaar slechts één maal ontmoeten. Dus altijd schema en gidsbriefjes voor een driehoek met het juiste aantal spellen (het dubbele van de Swiss) bij de hand.

Een alternatief is het spelen van een veelhoekwedstrijd. Door de teams over meerdere veelhoeken te verdelen wordt voorkomen dat de zwakste

tegen de sterkste teams spelen. Hoe meer teams in een groep, hoe minder spellen per avond tegen elkaar. Om een zinvolle uitslag te krijgen moet men deze veelhoek meerdere avonden met dezelfde teams spelen. Een handig en eenvoudig schema is de Hester. Dit schema is geschikt voor een oneven aantal teams en berust op het veel gebruikte Schevenings / Mitchel wisselschema voor parenwedstrijden. Bijvoorbeeld, met zeven teams in een groep worden op een avond tegen elk ander team zes ronden van vier spel gespeeld; met negen teams acht ronden van drie spellen. Voor een even aantal teams is de Stagger (skip ingebouwd) ontworpen om het probleem op te lossen dat paren elkaar niet halverwege de avond voor de tweede maal ontmoeten. De beschrijving van de veelhoekschema's staat in de schemaboeken en is ook los te koop bij de Bridge-Boekenshop van de NBB. Als U na het lezen van deze alinea het voorhoofd frons, kies voor de Swiss.

5. Butlercompetitie.

Een Butlercompetitie zal op meer dan 90% van de clubs niet of hoogstens één maal per jaar verspeeld worden. Vreemd, want de Butlercompetitie combineert objectief gezien de voordelen van een paren- en een viertallencompetitie. De als zuiverder beoordeelde rekenmethode van het viertallen en het voordeel om als een paar te opereren worden gecombineerd. Na een verloren viertallenwedstrijd kan men in 80% van de gevallen beluisteren dat het nevenpaar de oorzaak was. Dat probleem is bij Butler voor beide paren opgelost.

Waarom dan toch niet? De telling is voor veel leden ongrijpbaar en zonder PC is het veel werk voor de wedstrijdleiding.

Omdat de resultaten per paar worden berekend gebruiken we de schema's voor parenwedstrijden. Dezelfde als die U gebruikt voor de parencompetitie. Alleen de uitslag wordt anders berekend.

Stap 1: Er wordt per spel een datumscore bepaald. De datumscore op een spel is het gemiddelde van alle scores in de NZ-lijn. Om uitschieters enigszins te neutraliseren worden per tien resultaten of gedeelte daarvan de hoogste en de laagste score niet gebruikt. Een toernooi met 72 paren, 36 scores zal dus de vier hoogste en vier laagste scores niet gebruiken. Op de club, minder dan 20 paren in een lijn, vervalt slechts de hoogste en de laagste score. De berekende datumscore wordt afgerond op een tienvoud. Als het berekende gemiddelde precies op 5 eindigt moet naar nul afgerond worden. Een gemiddelde van + 45 wordt + 40, een gemiddelde van - 45 wordt - 40.

De volgende stap is de vergelijking van de scores per NZ-paar t.o.v. deze datumscore. De datumscore wordt van de NZ-score afgetrokken, let op het teken, en het verschil wordt d.m.v. de standaard IMP-tabel omgezet naar IMP's. Zoals bij parenwedstrijden met mp's worden ook deze IMP's over alle spellen per paar opgeteld. Analoog geldt tevens dat het OW-paar per ronde het complement scoort van het NZ-paar. Als het NZ-paar - 8 IMP's heeft, krijgt het OW + 8 IMP's. Uitrekenprogramma's kunnen dit heel gemakkelijk voor U uitrekenen als U op dezelfde manier als bij mp-berekening de scores inbrengt.

Het bovenstaande is stof van de CLB cursus.

6. Clubseizoen.

Een clubseizoen moet niet uitsluitend bestaan uit parencompetities. Een wedstrijdprogramma voor een club met als speelavond dinsdag zou er in het seizoen 2003-2004 als volgt kunnen uitzien:

2 sept	jaarvergadering / vrij bridge
9 sept	openingsdrive
16 sept t/m 14 okt	1 ^e parencompetitie
21 okt	clubvoorrunde Open Nederlands Paren
	Kampioenschap (ONPK)
2 dec	individuele wedstrijd
9 dec	ontmoeting tegen naburige club
16 dec	top-integraal
23 dec	Kerstdrive
6 jan t/m 20 jan	3 ^e parencompetitie
27 jan	Ruitenboer
3 & 10 febr	vervolg 3 ^e parencompetitie
17 febr t/m 2 mrt	viertallencompetitie
9 mrt t/m 30 mrt	4 ^e parencompetitie
6 apr	Paasdrive
13 apr	slot 4 ^e parencompetitie
20, 27 apr / 11 mei	Butlercompetitie
18 mei t/m 15 juni	5 ^e parencompetitie
22 juni	slotdrive
juli - augustus	eventueel zomercompetitie

Kerstdrive, Paasdrive en slotdrive kunnen heel goed ingevuld worden door één van de suggesties uit de NBB-publicatie 'Feestdrives' onder redactie van Nancy de Boer.